

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS BESLUT

Mål nr
4180–4182-22

meddelat i Stockholm den 28 december 2023

KLAGANDE

1. Länsstyrelsen i Dalarnas län
791 84 Falun

2. Länsstyrelsen i Västmanlands län
721 86 Västerås

3. Länsstyrelsen i Örebro län
701 86 Örebro

MOTPART

Svenska Rovdjursföreningen, 883202-3264
Jäder 44
775 95 Folkärna

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Sundsvalls dom den 8 juni 2022 i mål nr 393–395-22

SAKEN

Licensjakt efter varg

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen skriver av målen.

BAKGRUND

1. Enligt den förvaltningsrättsliga regleringen gäller som huvudregel att en myndighet inte får ändra ett beslut som den har fattat om beslutet har överklagats (litispendens). Undantag från den huvudregeln kan föreskrivas i specialförfattning.
2. En länsstyrelse kan besluta om licensjakt efter varg. Ett sådant beslut får ändras om det behövs med hänsyn till nya omständigheter eller av någon annan särskild anledning.
3. Länsstyrelserna i Dalarnas, Västmanlands och Örebro län beslutade om licensjakt efter tolv vargar i Snösjön- och Haraldsjönreviren. Enligt besluten skulle jakten få bedrivas den 2 januari–15 februari 2022 eller till dess att jakten avlystes. Besluten överklagades av bl.a. Svenska Rovdjursföreningen till Förvaltningsrätten i Luleå som avslog överklagandena. Varken Kammarrätten i Sundsvall eller Högsta förvaltningsdomstolen meddelade prövningstillstånd.
4. Under tiden som målen handlades hos Högsta förvaltningsdomstolen beslutade länsstyrelserna att öka tilldelningen med två vargar och att ändra jaktområdet i Haraldsjönreviret samt att jakten skulle få bedrivas den 10–20 januari 2022 eller till dess att jakten avlystes. Av besluten framgår att det hade framkommit information om ytterligare vargar i reviren som innebar att tilldelningen av individer behövde utökas.
5. Svenska Rovdjursföreningen överklagade besluten till Förvaltningsrätten i Luleå som biföll överklagandet och upphävde besluten. Förvaltningsrätten ansåg att viss justering av licensjakten i Haraldsjönreviret kunde tillåtas även om besluten om licensjakt i samma revir inväntade Högsta förvaltningsdomstolens beslut om prövningstillstånd. Med hänsyn till de stränga krav som gäller för licensjakt och till att frågan om antalet vargar som skulle få skjutas

var föremål för process i högre instans var det dock inte möjligt att genom ett ändringsbeslut öka det antalet.

6. Länsstyrelserna överklagade till Kammarrätten i Sundsvall som avslog överklagandet. Kammarrätten bedömde att huvudregeln om litispensens inte var tillämplig eftersom det finns en specialbestämmelse som reglerar förutsättningarna för att ändra ett beslut om licensjakt efter varg. Kammarrätten bedömde vidare att det enligt den bestämmelsen är möjligt att inskränka ett beslut om licensjakt trots att beslutet har överklagats men inte att medge att jakten utökas. Eftersom länsstyrelsernas beslut innebar att ytterligare två vargar skulle få fällas medförde besluten en otillåten ändring av de tidigare besluten om licensjakt.

YRKANDEN M.M.

7. *Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Västmanlands län och Länsstyrelsen i Örebro län* yrkar att förvaltningsrättens och kammarrättens domar ska upphävas och länsstyrelsernas beslut fastställas.
8. *Svenska Rovdjursföreningen* anser att överklagandet ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Frågan i målen

9. Frågan i målen är om en länsstyrelse får ändra ett beslut om licensjakt efter varg när beslutet har överklagats till högre instans.

Rättslig reglering m.m.

10. Enligt 1 § första stycket förvaltningslagen (2017:900) gäller den lagen för handläggning av ärenden hos förvaltningsmyndigheterna. Om en annan lag eller en förordning innehåller någon bestämmelse som avviker från förvaltningslagen, tillämpas enligt 4 § den bestämmelsen.
11. Bestämmelser om ändring av beslut finns i 37–39 §§ förvaltningslagen. I 37 § anges när ett beslut får ändras och i 38 § när det ska ändras. I 39 § regleras förutsättningarna för att ändra ett beslut som har överklagats. Ett sådant beslut får ändras av den myndighet som har meddelat det som första instans enbart i sådana fall som avses i 38 § och bara om överklagandet och övriga handlingar i ärendet ännu inte har överlämnats till den högre instans som ska pröva överklagandet.
12. Bestämmelser om licensjakt efter varg finns i jaktförordningen (1987:905). I 23 e § första stycket anges att beslut om licensjakt efter varg som huvudregel får fattas senast den 1 oktober varje år. Enligt 23 f § får ett beslut om licensjakt efter varg ändras om det behövs med hänsyn till nya omständigheter eller av någon annan särskild anledning.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. Länsstyrelserna har genom de överklagade besluten ökat antalet vargar som fick fällas samt justerat jaktområdet och förkortat jakttiden. Det är således fråga om ändringar av de ursprungliga besluten om licensjakt.
14. Enligt 39 § förvaltningslagen får ett beslut som har överklagats inte ändras när överklagandet och övriga handlingar i ärendet har överlämnats till den högre instans som ska pröva överklagandet. Om det i jaktförordningen finns en

bestämmelse som avviker från 39 § följer dock av 4 § förvaltningslagen att den bestämmelsen ska tillämpas i stället.

15. I 23 f § jaktförordningen anges att ett beslut om licensjakt efter varg får ändras om det behövs med hänsyn till nya omständigheter eller av någon annan särskild anledning. Frågan är om den bestämmelsen kan anses reglera även den situationen att det ursprungliga beslutet har överklagats och att 23 f § jaktförordningen därmed ska tillämpas i stället för 39 § förvaltningslagen.
16. Av förarbetena till förvaltningslagen framgår att det typiskt sett bara torde vara avvikelser som klart framgår av en annan lag eller en förordning som enligt 4 § gäller framför förvaltningslagen (prop. 2016/17:180 s. 38 med hänvisning till prop. 1985/86:80 s. 59). Vidare framgår att syftet med 39 § är att skapa en klar, entydig och undantagslös litispensregel. Det uttalas också att om det visar sig att det på något specifikt rättsområde finns ett behov av att göra avsteg från den regeln bör det lösas genom reglering i specialförfattning, men att regeringen vid den tidpunkten inte såg något behov av en sådan undantagsreglering (prop. 2016/17:180 s. 239).
17. Av det sagda följer att bestämmelsen i 39 § förvaltningslagen ska tillämpas om det inte finns en bestämmelse i en annan lag eller en förordning som uttryckligen reglerar förutsättningarna för att beslutsmyndigheten ska få ändra ett beslut som har överklagats. Bestämmelsen i 23 f § jaktförordningen innehåller ingen sådan reglering.
18. Det är alltså 39 § förvaltningslagen som är tillämplig i målen. Länsstyrelserna gjorde därmed fel när de ändrade besluten om licensjakt efter det att besluten hade överklagats och handlingarna i ärendena hade överlämnats till domstol.

19. Giltighetstiden för länsstyrelsernas beslut har gått ut och målen ska därför skrivas av.

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Margit Knutsson, Kristina Ståhl, Inga-Lill Askersjö och Leif Gäverth.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Lisa Ragnesten.